

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ
Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

« 10 » 09 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵՐՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱՋԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 0167-21

Ձեռնարկողը՝

«ԱՏՐԻՈՒՄ ՊՐՈ ՍՏՈՒԴԻՈ» ՍՊԸ
ՀՀ, ք. Երևան, Մ.Բաղրամյան 1 փկղ, 142, բն. 12

Գործունեությունը՝ Արագածոտնի մարզի «Արագածոտն-7» միկրոռեզիոնայ
մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման
փաստաթղթերի (ՄՄՀՏՊՓ) նախագծի շրջակա
միջավայրի վրա ազդեցության ուղղման արական
գնահատման հաշվեպնություն
ՀՀ, Արագածոտնի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի պարտականությունները կատարող՝

Խ. Մարտիրոսյան

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ
թիվ ԲՓ 0167-21

<10> 09 2021թ.

**«Արագածոտն-7» միկրոռեզիոնալ մակարդակի համակցված տարածական
պլանավորման փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ուղղակի
գնահատման հաշվետվություն**

Ձեռնարկող՝	«Ատրում Պրո Ստուդիո» ՍՊԸ
Ներկայացված նյութեր՝	Նախագծային փաստաթղթեր, ՇՄԱՌԳ հաշվետվություն
Գտնվելու վայրը՝	Արագածոտնի մարզ

Ներածական մաս «Արագածոտն-7» տարածաշրջանի միկրոռեզիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (այսուհետ՝ ՄՄՏՊՓ) նախագծերը ներառում են Դավթաշեն, Աշնակ, Եղնիկ, Իրինդ, Կաթնաղբյուր, Մեծածոր, Ներքին Սասնաշեն, Շղարշիկ, Վերին Բազմաբերդ, Վերին Սասնաշեն (ընդամենը 10) գյուղական համայնքները:

Արագածոտնի տարածաշրջանի ՄՄՏՊՓ նախագծի «Շրջակա միջավայրի բարելավման ու պահպանման միջոցառումներ» բաժինը մշակված է ՄՄՏՊՓ համապատասխան, հաշվի առնելով նշված համայնքների 2017-2025թթ. զարգացման ծրագրերը:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության (այսուհետ՝ Փորձաքննություն) ներկայացված ՄՄՏՊՓ նախագիծը՝ /ՇՄԱՌԳ հաշվետվությամբ/ համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի 1-ին մասի, հանդիսանում է հիմնադրությային փաստաթուղթ:

Նկարագրական մաս. Արագածոտնի մարզի տարածաշրջանի ՄՄՏՆ նախագիծը իրենից ներկայացնում է փաստաթուղթ, որտեղ արտացոլված են բնական պաշարների (օդ, ջուր, հող, բուսականություն, հանքեր) ինտենսիվ և արդյունավետ օգտագործման վերաբերյալ նախագծային, պրակտիկ գործունեության արդյունքները՝ տնտեսության ճիշտ կազմակերպման, կոմունիկացիաների, կաթսայատների ճիշտ տեղադրման անթափոն տեխնոլոգիաների և մաքրման սարքավորումների կիրառմամբ, կենցաղային և արդյունաբերական թափոնների մաքսիմալ օգտագործման և վնասազերծման ճանապարհով:

Արագածոտնի մարզի վերը նշված համայնքների տարածքային քաղաքաշինական խնդիրների լուծման ընթացքում շրջակա միջավայրի պահպանության արդյունավետ կազմակերպման համար համալիր կերպով պետք է գնահատվեն առկա բնապահպանական խնդիրները, գոյություն ունեցող իրավիճակը և ընտրվեն զարգացման այնպիսի սկզբունքներ, որոնք թույլ կտան ներդաշնակորեն լուծել սոցիալական, տնտեսական և բնապահպանական խնդիրները:

Բնակավայրի տարածքի կարևոր էկոլոգիական հիմնախնդիրները, որոնք նպաստելու են տարածքի էկոլոգիական հավասարակշռության պահպանմանը, լուծվելու են տարածքի հատակագծային կառուցվածքի մշակման գործընթացում:

«Արագածոտնի-7» տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ նախագծում սանիտարապաշտպանիչ գոտիների և սանիտարական խզման (разрыв) չափերը ընդունված են համաձայն СН245-71 «Արդյունաբերական ձեռնարկությունների նախագծման սանիտարական նորմաներ»:

Էլեկտրաենթակայանների ՍՊԳ-ի չափերը ընդունված է դրանց տիպից, տրվող լարումից, տրանսֆորմատորի հզորությունից և քանակից ելնելով, համաձայն ՄՆ և Կ II-12-77 «Պահպանություն աղմուկից և ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից նորմերի և կանոնների, ԳՈՍՍ «Ուժային, յուղային տրանսֆորմատորներ, թույլատրելի աղմուկի նորմաներ և աղմկային փորձարկումների մեթոդներ»: ՍՊԳ-ների չափը ընդունված է 20մ: Գերեզմանների ՍՊԳ-ն ընդունված է 300 մ, ինչպես նաև հաշվի է առած ՀՀ կառավարության նոյեմբերի 23-ի «Հուլարկավորությունների կազմակերպման և գերեզմանների ու դիակիզարանների շահագործման մասին» 2006 թվականի N1910-ն որոշման հավելված 4-ի 7-րդ կետը:

- Աղբահավաք վայրերի համար ՍՊԳ-ն ընդունված է 300 մ: Աղբահավաք վայրերի քանակը՝ 15:
- Կենսաբանական մաքրման կայանի ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ: ՄՆ և Կ 2.04.03-85 Կոյուղի:
- Օրգանական ծագման թափոնների վարակազերծման և թաղման վայրերի ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ:

«Արագածոտնի-7» տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ նախագիծը ընդգրկում է 24408,79 հա տարածք, որտեղ բնակչության թիվը կազմում է 7512 մարդ: Տարածքում առկա են բնական, բուժական, առողջապահական, հանքահումքային ռեսուրսներ: Նշված համայնքներում ռեսուրսների հիմնական տեսակներն են՝ օգտակար հանածոներ, ջրեր, հողեր, գեղատեսիլ և տեսարժան վայրեր տուրիզմի զարգացման համար:

Ներկա իրավիճակում բնակչության հիմնական զբաղմունքն է՝ ձկնաբուծությունը, բուսաբուծությունը, այգեգործությունը, անասնապահությունը, հացահատիկի մշակումը, հողագործությունը և առևտուրը:

Ներկայումս համայնքների մթնոլորտային օդն աղտոտվում է արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի և հասարակական շենքերի ջեռուցման անհատական սարքերի և ավտոտրանսպորտի արտանետումներով:

Հիմնականում արդյունաբերական ձեռնարկությունները պատկանում են սանիտարական վտանգավորության IV-V դասին, արտադրական արտանետումները աննշան են: Ֆոնային աղտոտվածությունը աղտոտող բոլոր նյութերով համայնքներում զգալիորեն ցածր է սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներից (ՍԹԿ):

Համայնքները հիմնականում գազաֆիկացված են 23-65%, բացառությամբ Մեծամոր, Ներքին Սասնաշեն, Վերին Բազմաբերդ, Վերին Սասնաշեն համայնքների:

Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների քանակը ջեռուցումից, արդյունաբերությունից և ավտոտրանսպորտից կազմում է 364,97 տ/տարի, այդ թվում՝ ջեռուցումից – 42,04 տ/տարի, ավտոտրանսպորտից – 272,33 տ/տարի և արդյունաբերությունից – 50,6 տ/տարի:

Հիմնականում համայնքների մթնոլորտ վնասակար արտանետումներից տնտեսությանը հասցված տնտեսական վնասը կազմում է 9,95 մլն. դրամ տարի: Մթնոլորտ արտանետումների հիմնական ներդրումը՝ 74,6 %, ավտոտրանսպորտն է:

Համայնքներում աղմուկի աղբյուր է հանդիսանում ավտոտրանսպորտը: Գյուղերում ճանապարհները հիմնականում տեղական նշանակության են և մեքենաների անցուղաբող ցածր է: «Արագածոտնի-7» տարածաշրջանը ներառում է 24408,79 հա հողեր, այդ թվում՝

- գյուղատնտեսական հողեր – 16756,97 հա
- բնակավայրեր – 1392,48 հա

- արդյունաբերության, ընդերք օգտագործման և այլ արտադրական նշանակության – 135,32 հա
- էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի - 35,35 հա
- հատուկ պահպանվող տարածքներ – 143,18 հա
- հատուկ նշանակության – 5853,47 հա
- անտառային – 0 հա
- ջրային – 92,02 հա
- պահուստային – 0 հա:

Տարածքային պլանավորման նախագծով հողերի նպատակային նշանակության հողատեսքի, գործառնական նշանակության և զբաղեցրած տարածքների էական փոփոխություն չի նախատեսվում:

Հողի հիմնական աղտոտումը կատարվում է ավտոտրանսպորտի արտանետումներից, կենցաղային և արդյունաբերական թափոնների աղբավայրերից և թափոնակույտերից:

Բնակավայրերում սանիտարական մաքրման ենթակա տարածքը կազմում է 1392,48 հա մակերես:

Հաճախակի են աղբի կուտակումները հենց բնակելի տների բակերում: Բացի դրանից, աղբահանումը կատարվում է անկանոն, ինչը հանգեցնում է համայնքների սանիտարական վիճակի վատացմանը:

Համայնքներում առաջացած կենցաղային կոշտ թափոնների (ԿԿԹ) ընդհանուր քանակը ներկա իրավիճակում կազմում է 1878 տ/տարի:

Թափոնները առաջանում են արդյունաբերական ձեռնարկություններում: Արդյունաբերական թափոնների ընդհանուր քանակը կազմում է 9,0 տ/տարի:

Աղբահանումը կատարվում է անկանոն, ինչը հանգեցնում է համայնքների սանիտարական վիճակի վատացմանը: Հաճախակի են աղբի կուտակումները հենց բնակելի տների բակերում:

«Արագածոտնի-7»-ի տարածաշրջանի համայնքներում տեղակայված է 10 գերեզմանոց ընդհանուր ≈ 15 հա տարածքում: Գերեզմանոցները գործող են: Գերեզմանոցներում սանիտարական պահպանման գոտին պահպանված չէ: Անհրաժեշտ է մշակել միջոցառումներ, որոնք կկարգավորեն գերեզմանոցների տարածքները: Գերեզմանոցների ճանապարհի եզրային հատվածներում, նախագծով նախատեսված է տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում, ինչը կնպաստի փոշու արտանետումների տարածման կանխարգելմանը:

«Արագածոտնի-7» համայնքների կանաչապատման համակարգի կայուն զարգացման համար անհրաժեշտ է իրականացնել գործողությունների համալիր ծրագիր:

Հեռանկարում համայնքների մթնոլորտային օդի աղտոտման աղբյուրներ կհանդիսանան արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի և հասարակական շենքերի ջեռուցման անհատական սարքերի և ավտոտրանսպորտի արտանետումները: Արդյունաբերական ձեռնարկությունները հիմնականում պատկանում են սանիտարական վտանգավորության IV-V դասին: Արտադրական արտանետումները հիմնականում առաջանում են բնական գազի այրումից: Ներկայումս համայնքներում ֆոնային աղտոտվածությունը աղտոտող բոլոր նյութերով զգալիորեն ցածր է սահմանային թյուվատրելի կոնցենտրացիաներից (ՍԹԿ):

Հեռանկարում նախատեսված է բոլոր ձեռնարկությունների համար 5-10% արտադրողականության աճ:

Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների հիմնական մասը բաժին է ընկնում ավտոտրանսպորտին, որի արտանետումները կազմում են մթնոլորտ արտանետումների 82,5 %-ը:

Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների քանակը ջեռուցումից, արդյունաբերությունից և ավտոտրանսպորտից կազմում է 363,0 տ/տարի:

«Արագածոտնի-7» տարածաշրջանի համայնքներում հեղեղատար կոյուղու բացման/կոյուղու հնարավոր են արդյունքում գարնանային ձնհալի և աշնանային հորդ անձրևների ժամանակ:

տարածքների հեղեղումներ: Այս երևույթից խուսափելու նպատակով բոլոր համայնքների համար առաջարկված է հեղեղատար առուների նախագծում և կառուցում:

Փորձաքննական հիմնավորումներ

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) «Արագածոտն-7» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ուղղակի և անուղղակի գնահատման հաշվետվության (այսուհետ՝ Հաշվետվություն) վերաբերյալ իրականացվել է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն (այսուհետ՝ փորձաքննություն), ինչի արդյունքում Հաշվետվությունը առաջարկություններով և դիտողություններով 2021 թվականի մայիսի 27-ին վերադարձվել է լրամշակման, սակայն՝ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 4-րդ մասի, 1-ին կետի, փորձաքննության հիմնական փուլի /60 աշխատանքային օր/ ընթացքում լրամշակված հաշվետվությունը չի ներկայացվել «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ, փորձաքննական գործընթացը շարունակելու համար:

Համաձայն Օրենքի 19-րդ հոդվածի 5-րդ մասի՝ 2021 թվականի հունիսի 23-ից փորձաքննության իրականացման վերջնաժամկետը երկարաձգվել է 30 աշխատանքային օրով, այնուհետև Օրենքի 19-րդ հոդվածի 6-րդ մասի՝ 2021 թվականի օգոստոսի 4-ից երկարաձգվել է 10 աշխատանքային օրով և վերջնաժամկետը սահմանվել է 2021 թվականի օգոստոսի 18-ը:

Մինչև Փորձաքննության ժամկետի ավարտը ձեռնարկողի կողմից չի ներկայացվել լրամշակված հաշվետվությունը: Համաձայն «Հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N1325-Ն որոշման հավելվածի 45-րդ կետի՝ հանրային ծանուցումն ու քննարկումներն իրականացվում են լրամշակված փաստաթղթերը ներկայացնելու դեպքում:

Լրամշակված փաստաթղթերը չներկայացնելու պատճառով չի իրականացվել նաև Օրենքով սահմանված հանրային քննարկումը:

ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԿԻՉ ՄԱՍ

Հիմք ընդունելով փորձաքննական հիմնավորումները «Ատրում Պրո Ստուդիո» ՍՊ ընկերության կողմից ներկայացված Արագածոտնի մարզի «Արագածոտն-7» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ուղղակի և անուղղակի գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է բացասական եզրակացություն:

Գլխ. մասնագետ՝

Սեպրուայան